

Spaarnwoude

Natuur en recreatie

Postbus 2571, 2002 RB Haarlem
Genieweg 46a, Velsen-Zuid
Telefoon 023 – 520 28 20
info@recreatienoordholland.nl
www.spaarnwoude.nl
K.v.K. 34359324

Aan de deelnemers in de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Spaarnwoude

Velsen-Zuid : 2 mei 2018
Uw kenmerk : --
Ons kenmerk : U2018 BS adp
Projectnummer : --
Onderwerp : financiële jaarstukken
Bijlagen : 9
Behandeld door : Miriam Brouwer telefoon 023 520 28 19 / 06 127 057 42

Geachte leden van het college en de raden/Staten,

Het dagelijks bestuur heeft in haar vergadering van 20 april 2018 de financiële jaarstukken van Recreatieschap Spaarnwoude voorlopig vastgesteld. De financiële administratie van het recreatieschap is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- Spaarnwoude SPW, het gebied dat wordt ingesloten door het Noordzeekanaal aan de noordoostzijde, Velsersbroek en Haarlem aan de westzijde en de snelweg A200 aan de zuidzijde;
- Spaarnwoude SGP, de uitbreidingsgebieden in Haarlemmermeer en Tuinen van West die zijn aangelegd in het kader van het Strategisch Groenproject Haarlemmermeér Groen;
- Spaarnwoude SMG, de uitbreidingsgebieden rondom Schiphol die zijn aangelegd in het kader van het plan Mainport & Groen.

Hierbij zenden wij u conform de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Spaarnwoude een exemplaar van:

- De jaarrekening Spaarnwoude 2017 (bijlage 1) met het jaarverslag 2017 (bijlage 2)
- De begrotingswijziging Spaarnwoude SPW 2018 (bijlage 3)
- De begrotingswijziging Spaarnwoude SGP 2018 (bijlage 4)
- De begrotingswijziging Spaarnwoude SMG 2018 (bijlage 5)
- De programma begroting Spaarnwoude SPW 2019 (bijlage 6) met het beheerplan recreatiegebied Spaarnwoude van Cyber (bijlage 7)
- De programma begroting Spaarnwoude SGP 2019 (bijlage 8)
- De programma begroting Spaarnwoude SMG 2019 (bijlage 9)

Op grond van het bepaalde in de artikelen 25, lid 2 en 26, lid 2 van de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Spaarnwoude kunt u binnen twee maanden eventuele bezwaren kenbaar maken. Het algemeen bestuur zal in de vergadering van 12 juli 2018 besluiten over de definitieve vaststelling van de jaarstukken.

TOELICHTING

In 2017 is door de Randstedelijke Rekenkamer een onderzoek uitgevoerd naar Recreatieschap Spaarnwoude en het door het recreatieschap gevoerde (financiële) beleid. Het belangrijkste probleem dat is genoemd tijdens de interviews die zijn gehouden in dit onderzoek is de teruglopende reserve beheer van Spaarnwoude SPW. Zoals bekend neemt de reserve beheer SPW, waarmee het exploitatietekort nu nog wordt gedekt, af. De Rekenkamer concludeert dat er nog geen oplossing is voor de dekking van het structurele exploitatietekort als de reserve, die nu heel snel terug loopt, is uitgeput. Daarom doet de Rekenkamer de volgende aanbeveling:

“Stel voor 1 januari 2019 een door alle participanten gedragen integrale lange termijn visie op voor het recreatiegebied, waarbij de onderlinge verschillen zijn overbrugd. De integrale visie moet de basis vormen om:

- richting te geven aan toekomstige ontwikkelingen;*
- een integrale afweging te maken tussen natuur en recreatie;*
- het wenselijke niveau voor beheer en onderhoud te bepalen;*
- besluiten te nemen over het in evenwicht brengen van de kosten en opbrengsten”.*

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, toezichthouder van het recreatieschap, heeft aangegeven dat ook het ministerie verwacht dat er opvolging wordt gegeven aan de aanbevelingen uit het Rekenkameronderzoek. Het ministerie wijst het recreatieschap er tevens op dat er – als de voorschriften uit de BBV worden gevolgd – in beginsel geen achterstallig onderhoud kan ontstaan. In de paragraaf kapitaalgoederen bij de jaarrekening 2017 is daarom in lijn met de voorschriften het beleidskader aangegeven en de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties. De financiële consequenties zijn vervolgens vertaald in de begroting.

IN EVENWICHT BRENGEN KOSTEN EN OPBRENGSTEN: BEVINDINGEN ONDERZOEK CYBER

Uit zowel het Rekenkameronderzoek als uit de vertaling van de financiële consequenties van het beleidskader SGP en SMG in de begrotingen blijkt dat de begroting voor Spaarnwoude SGP in evenwicht is en dat de afkoopsom voor het beheer van Spaarnwoude SMG tot 2031 toereikend is om het gebied te beheren. Na uitputting van de afkoopsom voor SMG wordt het beheer volgens afspraak gefinancierd door de gemeente Haarlemmermeer en de provincie Noord-Holland.

Voor Spaarnwoude SPW (het grootste en oudste deel van het gebied) is bij de vertaling van de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties in de begroting geconcludeerd dat er niet voldoende middelen worden opgenomen in de begroting om het gebied veilig en bruikbaar te houden, conform het beheerniveau B uit de CROW beheersystematiek. Om voldoende middelen beschikbaar te hebben voor onderhoud en het bestaande exploitatietekort (het bedrag dat nu uit de reserve wordt gefinancierd) te dekken, is structureel jaarlijks 1,9 miljoen euro extra nodig (prijspeil 2017, zie beheerplan Cyber bijlage 7). Bovendien is er in 2018 geconstateerd dat er achterstallig onderhoud is in het gebied. Dit achterstallig onderhoud, becijferd op 10,6 miljoen euro, moet in de in de komende 10 jaar (2018 t/m 2017) worden weggevoerd om te voorkomen dat de achterstanden in het onderhoud nog verder oplopen.

Om niet nog meer achterstallig onderhoud op te lopen terwijl de discussie over een permanente oplossing nog niet is afgerond, is besloten om in 2017 en 2018 in het deelgebied SPW te investeren in het wegwerken van achterstallig onderhoud. In totaal wordt er 1,85 miljoen extra geïnvesteerd in het verbeteren van de veiligheid en bruikbaarheid van het gebied. De eerste investeringen worden al opgemerkt door gebruikers en leveren tevreden reacties op.

MOGELIJKE OPLOSSINGSRICHTINGEN

Natuurlijk is alleen investeren in het wegwerken van achterstallig onderhoud niet voldoende. Sinds 2013 is er bestuurlijke aandacht voor het oplossen van de financiële problemen van deelgebied SPW. Hiertoe is het programma Duurzaam Spaarnwoude opgezet. Dit heeft echter tot op heden slechts beperkt geleid tot een duurzame oplossing; enerzijds door gebrek aan planologische beleidsruimte voor de voorgestelde ontwikkelingen en anderzijds door gebrek aan draagvlak voor het vereenvoudigen van de inrichting van het gebied. Desondanks zijn er wel structurele bezuinigingen doorgevoerd en aanvullende structurele inkomsten aangeboord, in totaal leverde dit € 722.250 op. Het programma Duurzaam Spaarnwoude wordt nu afgesloten.

Dit betekent dat de oplossing voor het tekort in de exploitatie alsmede het wegwerken van het achterstallig onderhoud gevonden zal moeten worden door een verhoging van de participantenbijdrage. Vanwege de teruglopende reserves en de verplichting tot een begroting met financieel evenwicht te komen, conform de BBV richtlijnen, is er op korte termijn een oplossing nodig. Hiervoor zijn verschillende scenario's ontwikkeld,

deze kunt u vinden op pagina 9 - 11 van de programmabegroting SPW 2019. Idealiter wordt het uiterste scenario, scenario 3, uitgevoerd in 2019: een structurele verhoging van de participantenbijdrage met 1,9 mln. (prijspeil 2017) en daarbij een incidentele bijdrage in de komende 10 jaar voor het wegwerken van achterstallig onderhoud voor in totaal 10,6 mln. De minimale variant, scenario 1, is dat er geen aanvullende middelen beschikbaar komen in 2019 en dat het beschikbaar stellen van aanvullende middelen wordt uitgesteld tot er een integrale visie op het gebied is opgesteld. De verwachting is dat het structurele tekort niet wordt verkleind door het opstellen van een integrale visie. Wel kan er na vaststellen van een visie gericht worden geïnvesteerd in achterstallig onderhoud en regulier beheer en onderhoud. Een keuze voor scenario 1 betekent dat er wordt gestopt met de in 2018 ingezette inhaalslag voor het wegwerken van het achterstallig onderhoud in het gebied. Dit leidt volgens adviesbureau Cyber tot een progressieve toename van het achterstallig onderhoud, en dus tot hogere kosten in de opvolgende jaren.

INTEGRALE VISIE SPAARNWOUDE

In 2018 en 2019 wordt, zoals de Rekenkamer aanbeveelt, een integrale visie op Spaarnwoude opgesteld. Ook vanuit het gebied zien wij hier aanleiding voor. De Metropoolregio Amsterdam (MRA) is in beweging. Door de grote vraag naar extra woningen komt de stad dichterbij de landschappen van de MRA. Ook signaleren we dat stedelingen steeds meer in de nabijheid van huis willen recreëren. Deze ontwikkelingen vragen visie op de ontwikkeling van Spaarnwoude als onderdeel van het metropolitane landschap. De Randstedelijke Rekenkamer signaleert daarbij dat recreatiegebied Spaarnwoude nu al een belangrijke functie heeft: veel mensen brengen er hun vrije tijd door en genieten er van de natuur. Om die functies van het gebied te behouden, zijn gezamenlijke keuzes noodzakelijk. Bij deze keuzes wordt u als raadslid of Statenlid uiteraard betrokken.

Bij het uitwerken van de visie moet rekening worden gehouden met de ligging van het gebied in het Natuurnetwerk Nederland en de complexe verhouding met de blooteigenaar van het gebied: Staatsbosbeheer. Deze zaken willen we nu alvast aan u meegeven.

NATUURNETWERK NEDERLAND (NNN)

De maatschappelijke waarde van recreatiegebieden wordt grotendeels bepaald door de mogelijkheden om te recreëren en natuur en landschap te beleven. Om planologische bescherming te bieden aan deze voormalige Rijksbufferzone, is een groot deel van het areaal van Spaarnwoude door de provincie ondergebracht in het NNN. De huidige provinciale regelgeving omtrent het NNN beperkt de mogelijkheden tot ontwikkeling van recreatieve voorzieningen. Een nieuwe balans tussen natuur en recreatie is daarom gewenst en onderwerp van overleg tussen provincie en het recreatieschap. Dit traject loopt tot eind 2018. Voor het bestendigen van het huidige gebruik en de verdere ontwikkeling van Spaarnwoude is het essentieel dat deze balans ruimte biedt voor actieve beleving van het gebied: beleving door middel van evenementen, horeca, ruige sporten en outdoor activiteiten. Daarbij komt er door de voorgestelde nieuwe werkwijze van de provincie meer zicht op en aandacht voor de (ontwikkeling van) natuurwaarden in het gebied. In de nieuwe werkwijze wordt voor de recreatieschappen duidelijker aangegeven welke natuurdoelen er nagestreefd dienen te worden. Deze natuurdoelen worden vastgelegd in de beschrijving van de wezenlijke kenmerken en waarden (WKW) per gebied die de provincie gaat monitoren. De invoering van deze nieuwe werkwijze voor natuurbeheer binnen de recreatieschappen kan om een ander soort beheer vragen dan het beheer van nu. Dit kan gevolgen hebben voor de beheerkosten van het recreatieschap. Het beheerplan dat door bureau Cyber is opgesteld houdt geen rekening met mogelijke aanpassingen in beheer.

Uit de analyse van de Rekenkamer in haar rapport komt naar voren dat het recreatieschap, op basis van haar eigen integrale visie op het gebied, een afweging moet maken in hoe de balans tussen recreatie en natuur volgens haar zou moeten zijn. Dit vergt keuzes tussen enerzijds intensieve recreatie en anderzijds natuur(ontwikkeling) in het visietraject. De keuzes kunnen leiden tot een zoneringsplan waarin ruimte is voor ontwikkeling van beide.

STAATSBOSBEHEER

Het Rijk heeft destijds de gronden verworven benodigd voor de aanleg van de recreatieschapsgebieden. Het merendeel van de gronden is in langdurige erfpacht voor een symbolisch bedrag aan het recreatieschap uitgegeven als rijksbijdrage in de ontwikkeling van het buffer- en groengebied. Later heeft het Rijk het grondeigendom doorgeschoven naar Staatsbosbeheer (SBB). SBB is dus nu *bloot eigenaar* van een groot deel van de gronden. Recreatieschap Spaarnwoude is als erfpachter *economisch eigenaar* van de gronden. Dit betekent dat Recreatieschap Spaarnwoude verantwoordelijk is voor het beheer, de ontwikkeling en de exploitatie van deze gebieden. Dezelfde eigendomsconstructie geldt ook voor een groot deel van de andere recreatiegebieden in Noord-Holland.

In de relatie tussen de (grote) recreatieschappen in Noord-Holland – waaronder Spaarnwoude - en SBB is een impasse ontstaan die voortkomt uit een fundamenteel verschil van inzicht over twee onderwerpen: de looptijd van de erfpachtafspraken tussen SBB en de recreatieschappen, en de aanspraken op inkomsten uit exploitatie van de gebieden.

Specifiek voor Spaarnwoude is ook dat een deel van de gebieden in Haarlemmermeer (onderdeel Spaarnwoude SGP) wordt beheerd zonder juridische (beheer)titel. Deze gronden zouden *om niet* in erfpacht worden gegeven aan het recreatieschap. Om verschillende redenen is dit niet gebeurd.

Er is een oplossing nodig voor deze zaken. Dit vraagt om bestuurlijke keuzes. Gezien de kritieke financiële positie van deelgebied Spaarnwoude SPW zal er nog in 2018 een keuze moeten worden gemaakt voor één van de scenario's uit de programma begroting 2019. Immers de reserve beheer SPW is bij scenario 1 ultimo 2019 teruggelopen tot 1,5 mln. Dit is onvoldoende, rekening houdend met een minimaal aan te houden buffer.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben. Indien u een nadere toelichting op de financiële stukken wenst, verzoeken wij u contact op te nemen met mevrouw K. Schotvanger, telefoon 023 520 28 30.

Met vriendelijke groet,
namens het bestuur van Recreatieschap Spaarnwoude,

Jos Gilliam
Directeur Recreatie Noord-Holland NV